

елітарний (в сенсі — недоступний), не надійний, не якісний, самозакоханий, егоїстичний, специфічний, не пристосований, безвідповідальний, легковажний.

УДК 658.8:658.01

Ткач В. М.,
к.т.н, старш. наук. співроб., доцент кафедри маркетингу
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

ДО ПИТАННЯ СИНТЕЗУ АДАПТИВНИХ СИСТЕМ ІНТЕГРОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ З УРАХУВАННЯМ ЗАСАД МАРКЕТИНГУ І ЛОГІСТИКИ

В сучасних умовах глобалізованого ринкового середовища, що є високодинамічним та нечітким за проявами впливів чинників різних видів і природи, успіх підприємств у виробничо-комерційній діяльності (ВКД) зумовлюється ефективністю реалізації усіх складових елементів їх потенціалу при концентрації зусиль в напрямку скорочення часу виробництва продукції та її виведення на ринок («Time to Market»). При цьому, ґрунтування ВКД на засадах маркетингу, дозволяє підприємствам адаптивно маневрувати його засобами та засобами інших, пов'язаних з ним елементів потенціалу, що забезпечує пошук і підтримку ситуаційно-оптимальних показників ВКД за усіма маркетинговими пріоритетами протягом реалізації усіх часових видів управління (оперативного, стратегічного тощо). Універсальним технічним засобом практичної реалізації сучасного комплексного управління усіма аспектами ВКД промислових підприємств у світі та в Україні є інтегрована організаційно-технічна автоматизована система управління підприємством (ІОТ АСУП), що складається з ряду локальних підсистем управління різної спеціалізації («АСУ-ТП», «АСУ-МТЗ», «АСУ-фінанси» та ін.) [1—3,6]. Кожна з цих підсистем дозволяє реалізовувати усі класичні функції управління (організаційно-планувальну, інформаційно-контролюючу, координаційно-узгоджувальну, управлінсько-корегувальну, обліково-аналітичну) у відповідному їй спеціалізованому форматі. Оскільки невід'ємними елементами структури потенціалу підприємств є маркетинг і логістика, то для їх ефективної реалізації, в аспекті управління та інтегрованої взаємодії між собою та з іншими елементами потенціалу підприємств, доцільним є синтез

локальних підсистем типу «АСУ-маркетинг» і «АСУ-логістика» та їх застосування, як складових елементів, у структурі ІОТ АСУП [3]; саме це відповідає класичним засадам синтезу інтегрованих систем управління підприємств [1,2,6] і є безальтернативним засобом [2,3,6]. При цьому, ефективна реалізація підсистем «АСУ — маркетинг» та «АСУ — логістика» може бути забезпечена тільки за рахунок її ґрунтування на класичних засадах кібернетики, а в їх складі — теорії автоматичного управління (ТАУ) [3]. Основною з них, як відомо [1—4], є побудова організаційно-управлінської структури та формування і реалізація всіх видів функцій системи управління на базі принципу «слідкування», що реалізується, у випадку повної початкової інформації, засобом управління за відхиленням (принцип Ползунова-Уатта для замкнених систем) чи за збуренням (принцип Понселе-Чіколева для розімкнутих систем) або за їх комбінацією; у випадку ж неповної початкової інформації — засобом адаптивного (оптимального або екстремального [9]) чи ігрового регулювання. При цьому в умовах поширення застосування комп'ютеризації (ПК, ЕОМ та їх комплексів) в системах управління різного призначення, це «слідкування», зазвичай, успішно реалізується засобом supervisory управління, тобто включення ЕОМ у замкнений контур управління, як додаткового регулятора, для оперативної (поточної та/чи прогнозно-орієнтованої) підтримки оптимальних значень необхідних показників об'єкту управління (ВКД підприємства в цілому чи окремих її складових тощо). Все це та інше вже десятки років успішно застосовується в системах управління технічними об'єктами різного призначення (військового та промислового) і постійно стрімко удосконалюється (станом на 1990 р. в промисловості СРСР функціонувало понад 5 тисяч АСУ різних видів) [1,2,4,6], але в науковій та навчальній зарубіжній і вітчизняній літературі з управління економічними системами, з маркетингу і логістики ці засадні положення кібернетики та досвід їх реалізації в управлінні об'єктами різних видів, найчастіше, ніяк не враховуються; головні причини цього — недостатня обізнаність її авторів з досягненнями в сфері технічних систем управління різних ієрархічних рівнів та/чи ігнорування цих здобутків, що є значним упущенням. Так на сьогодні, тільки у деяких роботах з економіки [7,8] та логістики [5] вказаний принцип кібернетичного управління констатовано чи стисло розкрито його загальну сутність, що явно недостатньо.

Сучасними особливостями синтезу перспективних ІОТ АСУП в світі є наступні: 1) широке застосування економіко-математичних

моделей (у тому числі і алігативних), як бази для побудови цих систем, у форматі, що адекватно відображає увесь спектр процесів управління та їх особливості; 2) забезпечення можливості реалізації поліальтернативного вибору квазіоптимальних управлінських рішень, на кожному рівні їх прийняття, засобом функціонування цих систем, як ергатичних (людино-машинних), у режимі інтерактивної взаємодії оперативного персоналу з ЕОМ в аспекті здійснення ним управління в його поточному та прогнозному періодах (при цьому така взаємодія є, фактично, замкнутим через людину, контуром управління, що є теж одним з засадних принципів кібернетичних систем); 3) формування основних зв'язків між взаємозалежними складовими кожної системи за вертикально-ієрархічним принципом (подача знизу вверх вихідної інформації для контролю, обробки, аналізу та формування ключових рішень, а зверху вниз — управлінської інформації у вигляді векторного орієнтування локальних управлінських повноважень для нижніх рівнів ІОТ АСУП, що забезпечує креативність в їх управлінні, і, особливо, в її підсистемах з маркетингу та логістики); 4) розширення застосування принципу дуального управління для компенсування недостатності апріорної інформації про об'єкт керування; 5) позиціонування управлінських впливів у форматі поточно-прогнозної орієнтації проміжних і кінцевих результатів ВКД підприємств на їх стратегічні маркетингові цілі при врахуванні галузевих, виробничих та комерційних особливостей цих підприємств, а також — станів їх середовищ.

Урахування усього вказаного, при синтезі адаптивних систем інтегрованого управління підприємствами, дозволить їм ефективно реалізувати маркетингову та логістичну складові в цьому управлінні, що зумовить посилення дії синергетичного ефекту усіх складових їх потенціалу в управлінському аспекті та забезпечить цим значне підвищення ефективності динамічної оптимізації процесів ВКД підприємств в умовах невизначеності.

Література

1. Дородницын А. А. Словарь по кибернетике / А. А. Дородницын, И. Н. Коваленко, В. С. Корольок и др. Под ред. академика В. С. Михалевича. — К.: Гл. ред. УСЭ, 1989. — 751с.
2. Богаенко И. Н. Интегрированные организационно-технические АСУ промышленными предприятиями (ИОТ АСУ ПП): уч. пособ. для инж.-экон. спец. вузов / И. Н. Богаенко, Г. Г. Грабовский и др.; НПК «Киевский институт автоматики». — К.: КИА, 2002. — 148 с.
3. Ткач В. М. Сучасні особливості розвитку систем управління промисловими підприємствами на маркетингових засадах / В. М. Ткач //

Маркетинг в Україні: теорія і практика: зб. наук. праць. — Спец.вип.; МОН України; ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана». — К. : КНЕУ, 2009. — С. 159 — 173.

4. Ткач В. М. Синтез универсальной автоматизированной системы управления технологическими процессами первичной рудопереработки / В. М. Ткач // Совершенствование горнорудного производства: сб. науч. трудов; М-во металлургии СССР; Научно-исследовательский горнорудный ин.-т (НИГРИ). — Кривой Рог : НИГРИ, 1990. — С.118 — 125.

5. Семененко А. И. Логистика. Основы теории: учеб. для вузов / А. И. Семененко, В. И. Сергеев. — Санкт-Петербург : Союз, 2001. — 544 с.

6. Алиев Р. А. Методы интеграции в системах управления производством: монография / Р. А. Алиев. — Москва : Энергоатомиздат, 1989. — 271 с.

7. Марюта А. Н. Экономико-математическое моделирование и оптимизация управления организациями / А. Н. Марюта, Н. Е. Бойцун; Днепр. нац. ун-т. — Днепр-к : ДНУ; 2001. — 560 с.

8. Лысенко Ю. Г. Экономика и кибернетика предприятия. Современные инструменты управления: монография / Ю. Г. Лысенко. — Донецк: Юго-Восток, Лтд, 2006. — 356 с.

9. Олейников В. А. Основы оптимального и экстремального управления: уч. пособ. для техн. вузов/В. А. Олейников, Н. С. Зотов, А. М. Пришвин; Ленинградский электротехнический ин-т им. В. И. Ленина (ЛЭТИ); МВССО РСФСР. — Москва : Высшая школа, 1969. — 269 с.

УДК 658.8

Соломаха В. М., к.т.н, доцент кафедри менеджменту
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

РОЛЬ МАРКЕТИНГОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УПРАВЛІННІ ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ

В умовах ринкової економіки базові форми нагромадження та відтворення людського капіталу, забезпечення його конкурентоспроможності та інструменти регуляторного впливу визначаються комплексом чинників кон'юнктурного характеру розвитку економіки та ринку праці, інституційним забезпеченням процесу демографічного відтворення, освітнім забезпеченням формування якісних характеристик фахівців відповідного спрямування та механізмом селективного вибору в ході капіталізації людського потенціалу.